

ZÁPIS: Jean Monnet Teacher Training: Online launch event

Datum:	15. dubna 2021
Místo konání:	Online
Program:	Program
Zapsal/a:	<i>Bára Sobotková, junior konzultant pro vzdělávání</i>

1

[Akce Jean Monnet](#) (JM) jsou samostatnou integrovanou součástí programu *Erasmus+* již od roku 1989. Zaměřují se na podporu excelentní výuky a výzkumu v oblasti studií Evropské unie (EU) po celém světě a na šíření vědomostí o evropské integraci a EU. Program má za sebou řadu úspěchů (např. zavedení předmětů nebo přímo studijního oboru Evropská studia na mnoha univerzitách). Dosud se akce JM vztahovaly pouze na oblast vysokoškolského vzdělávání, ale v novém programovém období *Erasmus+* (2021–2027) se **rozšiřují také na oblast školního a odborného vzdělávání**. Dne 15. dubna proběhlo oficiální zahájení programu *Jean Monnet*, největší pozornost přitom byla věnována právě novým akcím.

Komisařka pro vzdělávání a kulturu **Mariya Gabriel** na úvod zdůraznila, že začleňování témat EU do vzdělávacího obsahu na nižších stupních škol je klíčové pro budování aktivního občanství Evropanů. Řada škol a učitelů je v tomto aktivní již nyní a velice dobře se jim daří témata EU pokrývat a začleňovat do kurikula, ale stále chybí systematický a komplexní přístup na celoevropské úrovni. Právě k tomu by mělo vést rozšíření akcí JM na úroveň školního a odborného vzdělávání. Kvalitní výuka evropských studií stojí na kompetentních, dobře připravených učitelích – proto je jednou z priorit **vzdělávání a školení učitelů**.

Conor Galvin (University College Dublin) navázal hlavními otázkami, které je třeba si položit: CO a JAK učíme, když učíme o EU? Neexistuje jasný návod, jak vyučovat evropská témata – učitelé, odborníci i sami studenti musí cesty hledat „za pochodu“ a společně je utvářet. Důležitá je zejména spolupráce, sdílená zodpovědnost a zároveň zachování nezávislosti a otevřenosti. Hlavním cílem nadcházejícího období by mělo být budování aktivní otevřené komunity učitelů z celé Evropy, která bude sdílet zkušenosti, vědomosti, osvědčené postupy i materiály. Řada zkušených učitelů, stejně jako kvalitních materiálů, už v současné době existuje, je ale potřeba je propojit. Právě akce JM umožňují vyvíjení nových učitelských modulů, sítí, platforem, pořádání vzdělávacích akcí, akademií i výměn pro učitele.

Nové akce Jean Monnet: finanční mechanismus a podávání přihlášek

Stefaan Hermans (GŘ EAC) zopakoval, že v případě akcí JM je důležitý *bottom-up* přístup (vycházející z potřeb učitelů a studentů). Vedle kvalitního proškolení učitelů je také potřeba zamýšlet se nad obsahem a způsobem výuky EU témat – jejím smyslem má být především vést mladé lidi k aktivnímu zapojení do veřejné debaty, dát jim prostor diskutovat o relevantních tématech v institucionalizovaném prostředí a podporovat v nich aktivní občanství a zájem o evropské dění.

Francisco Aguado (EACEA) představil novou podobu akcí *Jean Monnet*, nyní se dělí do dvou sekcí:

1. V oblasti **vysokoškolského vzdělávání** budou pokračovat tradiční tři akce: *Moduly*, *Katedry JM* a *Centra excellence*. Tyto akce jsou otevřeny vysokoškolským institucím z celého světa.
2. V **ostatních oblastech vzdělávání** budou nově otevřeny dva typy akcí: *Školení učitelů* ([Teacher Training](#)) a *Sítě v jiných oblastech vzdělávání a odborné přípravy* (*Networks for schools and VET providers*). Tyto akce jsou zatím otevřeny pouze programovým zemím *Erasmu*.

Cílem akcí JM v ostatních oblastech vzdělávání (primární, nižší a vyšší sekundární i postsekundární – nástavby, rekvalifikační kurzy atp.) je podporovat lepší porozumění EU a fungování EU institucí – tedy

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102

propagovat aktivní občanství a společné hodnoty (svoboda, tolerance, nediskriminace) a předcházet nedostatečnému povědomí o EU, nedostatečnému zapojení do EU problematiky i dezinformacím. Tento proces by měl začít u samotných učitelů – proto je cílem *Školení učitelů* podporovat základní i střední a odborné školy v tom, aby umožnily učitelům přístup k potřebným školením a podporovaly je v profesním rozvoji v oblasti EU tematiky. EU dimenze by se v ideálním případě měla stát součástí kurikulárních a extra-kurikulárních aktivit škol, ale také součástí každodenní praxe učitelů.

Jak připravit projekt *Školení učitelů*?

Vysokoškolská instituce/agentura specializující se na vzdělávání učitelů musí připravit školení pro učitele z ostatních vzdělávacích oblastí, které je vybaví metodologickými znalostmi, naučí je, jak inovativními a poutavými způsoby vyučovat o EU tématech. Školení by mělo být formální a ukončeno certifikátem.

Školení musí splňovat jednu z těchto náležitostí:

- Školení v oblasti výukových metod uplatnitelných ve výuce EU témat
- Školení v oblasti EU záležitostí
- Praktické zkušenosti získané zapojením se do již existujících kurzů (náslechy, *co-teaching*, *co-training*)
- Semináře, letní kurzy, intenzivní kurzy s odborníky

Důležité je, aby grant pokrýval také podporu pro účastníky (příspěvky na cestu, knihy a studijní materiály atp.). Tyto náklady tedy nebudou hradit účastníci ani školy.

Dále se Aguado věnoval **způsobu financování akcí JM**.

Školitelské instituce by se měly zaměřovat na výstupy a kvalitu své práce, ne na administrativní záležitosti. Snížení byrokratické zátěže by měl pomoci mechanismus přizpůsobených jednorázových částek (*customized lump sums*). Během přípravy projektu bude potřeba rozdělit pracovní plán do *pracovních balíčků*, přičemž každý z nich bude mít určené náklady (po sečtení dají dohromady celkové náklady). Během hodnocení grantová autorita posoudí (příp. upraví) náklady a stanoví výši jednorázové částky (*lump sum*).

1. *Školení učitelů* – školení pro učitele základní, středních a odborných škol musí připravovat a poskytovat jedna vysokoškolská instituce nebo instituce/agentura věnující se školení učitelů (o tuto aktivitu se nemohou ucházet konsorcia). Instituce zároveň musí mít sídlo v programové zemi *Erasmu*. Délka trvání projektu jsou 3 roky. EK bude kofinancovat náklady na projekt z 80 %, maximální příspěvek bude ve výši 300 tisíc eur. Grant bude vyplacen v podobě přizpůsobené jednorázové částky (*lump sum*).
2. *Sítě v jiných oblastech vzdělávání a odborné přípravy* – do sítí se mohou zapojovat instituce z oblasti školního nebo středního a odborného vzdělávání. Síť slouží ke sdílení dobré praxe, vědomostí, metodologie a zkušeností s výukou EU témat. Mohou zahrnovat také několikadenní mobility pro učitele (*co-teaching*, *co-tutoring* s partnery). Do sítě se musí zapojit minimálně 5 partnerů alespoň ze 3 různých programových zemí *Erasmu*. Délka trvání projektu jsou 3 roky. EK bude kofinancovat náklady na projekt z 80 %, maximální příspěvek bude ve výši 300 tisíc eur. Grant bude vyplacen v podobě jednorázové částky (*lump sum*).

Kritéria přidělení grantu

1. *Relevance projektu* – do jaké míry se návrh shoduje s cíli akcí JM, jak moc odpovídá prioritám a potřebám cílových skupin atp.
2. *Kvalita návrhu a realizace projektu* – metodologie, management (zda a jakým způsobem je nastaveno pokrytí nákladů pro účastníky atp.), kvalita zdrojů, koherence balíčků (zda jsou v souladu s vytyčenými cíli, slouží k dosažení plánovaných výstupů atp.), monitoring a evaluační strategie.

3. *Kvalita partnerství a řízení spolupráce* – kvalita týmu a jeho komplementarita (akademiků i neakademiků, jsou-li potřeba), přidaná hodnota členů týmu.

4. *Dopad* – dlouhotrvající dopad (na účastníky, zapojené školy, školicí instituci, studenty, ale i na ostatní skupiny, které nejsou součástí projektu), diseminace a komunikace výstupů, zajištění udržitelnosti a pokračování výstupů projektu.

Aby byl projekt zařazen do výběru, musí obdržet za každé kritérium alespoň 15 bodů (maximum pro každé kritérium je 25) a celkově minimálně 70 bodů. Splnění této hranice ještě neznamená, že bude projekt úspěšný – následně budou seřazeny podle počtu bodů a vybrány budou jen ty nejlepší (počet záleží na výši rozpočtu, který činí 4 miliony eur).

Podrobné informace naleznete v [Příručce programu](#). Přihlášky se podávají přes [Portál Funding & Tender](#), termín je stanoven na **2. června 2021**. EACEA bude vyhodnocovat projekty během následujícího půl roku, výsledky by tedy měly být známy do konce roku 2021. Grantové dohody by se měly podepisovat v březnu 2022 a následně je na řadě implementace. Předpokládá se, že proces bude probíhat rychleji.

Jak připravit úspěšný návrh?

- Pozorně si načíst příručku a seznámit se s portálem, kde se přidávají přihlášky.
- Při psaní být koherentní a konkrétní, vyvarovat se protimluvů a složitých vět, vyjadřovat se jasně, uvádět praktické příklady, kdykoli je to možné. Zkontrolovat kritéria způsobilosti.

Q&A

Q: Jaká bývá úspěšnost JM projektů?

Francisco Aguado: Loni jsme z 1447 přihlášek vybrali 362 projektů, úspěšnost byla tedy poměrně vysoká, zhruba 17 %. Zmíněná čísla je však potřeba brát s rezervou, protože dosud se týkaly akce JM jen vysokoškolského vzdělávání. V případě nových aktivit je docela možné, že bude úspěšnost vyšší. Výběr probíhá tak, že seřadíme projekty, které splnily kritéria (získaly alespoň 70 bodů) od nejvyššího hodnocení po nejnižší a poté jim postupně přidělujeme granty tak dlouho, než se vyčerpá rozpočet. Tentokrát je rozpočet nižší, protože začíná nové programové období.

Q: Mohou se do nějaké aktivity zapojit také partnerské, tedy neprogramové, země?

FA: Ano, akce JM v oblasti vysokoškolského vzdělávání jsou otevřeny institucím z celého světa. Naopak akce v dalších oblastech vzdělávání jsou zatím omezeny jen na programové země *Erasmu*.

Q: Může *Školení učitelů* organizovat ministerstvo?

FA: Podmínkou je, aby organizace poskytující školení měla vzdělávání učitelů jako jednu ze svých hlavních činností. Obávám se, že ministerstvo tohle kritérium nespĺňuje.

Q: Kde je možné najít partnery pro spolupráci v rámci *Sítí v jiných oblastech vzdělávání*?

FA: Možnost hledat partnery je mimo jiné na portálu pro podávání přihlášek. Vzhledem k tomu, že výzvy jsou teprve čerstvě zveřejněny a tato akce je letos úplně nová, je otázka, kolik škol už je na platformě registrovaných, a tudíž se objeví v databázi. Pravděpodobně to bude lépe fungovat v příštím kole výzev.

Q: Mohou se o *Školení učitelů* ucházet i konsorcia, nebo musí vše zajišťovat pouze jedna instituce?

FA: Poskytovatelem školení, a tedy být vedoucím projektu, může být pouze jedna instituce. Je ale možné outsourcovat školitele a členy týmu i z jiných institucí.

Q: Jaké akce a jakým způsobem mohou být přínosné pro konkrétní učitele (např. ze středních škol)?

FA: Učitelé jako jednotlivci se mohou přihlásit na *Školení učitelů*. Školy se pak mohou zapojit do *Sítí v jiných oblastech vzdělávání a odborné přípravy*, což bude pro učitele daných škol jistě také přínosné.

Q: Je možné hlásit se o grant v rámci akcí JM a zároveň podat projekt i v jiných oblastech *Erasmu*?

FA: Určitě, školy jsou podporovány v tom, aby se hlásily s různými projekty v rámci programů – není ovšem možné podat ten stejný projekt dvakrát.

Panelová diskuze: Výuka EU témat – příklady dobré praxe a výzvy

Conor Galvin (University College Dublin) stručně prezentoval několik příkladů dobré praxe z oblasti vzdělávání učitelů jako např. sdružení [Unicollaboration](#) zaměřené na virtuální spolupráci a výměny a jeho projekt [EVALUATION](#), platformu [School Education Gateway](#) nebo projekt [ITELab](#). Užitečné materiály z oblasti evropského kulturního dědictví lze najít na platformách [Europeana](#), [Europanostra](#) nebo [Mia Europo](#). Na platformě [Jonworth.eu](#) jsou dostupné simulační hry na téma EU.

Carmen García Méndez (Madrid) představila různé způsoby zahrnutí témat EU do výuky na španělských středních školách. Studenti se nejčastěji učí prostřednictvím projektů, týmové práce, často je na ně přímo přenesena zodpovědnost za přípravu aktivit – vzdělávají se tak navzájem. Velice se osvědčila práce se „studentskými ambasadory“, kteří připravují aktivity, soutěže nebo Info dny o EU pro žáky jiných tříd. Úspěch měla také iniciativa [#changethestory](#), kdy studenti pracovali v týmech na aktuálních tématech jako klimatická změna, fake news atp. nebo soutěž ve tvorbě kreativních reklam na téma „EU a její hodnoty“. Školy si také zvou hosty na diskuze, např. odborníky na legislativu EU. Madridští studenti si také vyzkoušeli vyjednávání v „modelové EU“. Školy jsou aktivní v eTwinningu, některé pořádají výměnné pobyty, zapojují se do *Evropského dne jazyků*, věnují se EU ve školních podcastech či časopisech. Zajímavou iniciativou je také úniková hra, kdy žáci zachraňují uneseného Davida Sassoliho.

Stefanie Tausig (Vídeň) uvedla, že na její domovské škole mají studenti možnost profilace – vyberou-li si evropská studia, studují řadu užitečných předmětů jako např. *Angličtinu jako pracovní jazyk*. Studenti během studia navštíví Brusel a EU instituce, častá je také projektová výuka. Největší výzvou je počáteční demotivace studentů – často je mají vůči evropským studiím předsudky a nepovažují je za atraktivní. Ze zkušeností se ukazuje, že překonání této překážky napomáhá přenesení zodpovědnosti za podobu výuky na studenty samotné – jakmile jsou aktivně zapojeni, zjistí, proč je pro ně tematika EU relevantní. Jako konkrétní příklad lze uvést akci, kdy měli studenti prezentovat jeden projekt financovaný z EU a obhájit jeho relevanci před ostatními – následně se hlasovalo o nejlepším projektu.

Karsteen Friis (Dánsko) představil iniciativy dánské internátní školy, např. vlastní skripta s informacemi o EU, která učitelé pravidelně aktualizují. Pro studenty také každý rok pořádají diskuze s novináři, MEP nebo jinými odborníky a snaží se o to, aby každý z hostů zastával jiné stanovisko a studenti se aktivně zapojovali do diskuze. Také studenti této školy během vycestují do Bruselu, Lucemburku a Štrasburku.

Kornélia Lohyňová (Bratislava) připomněla, že spolupráce mezi státy EU je nejlepším způsobem, jak o EU vyučovat. Stejně tak je důležité osvojovat si dovednosti a znalosti prostřednictvím zážitku a praktických aktivit – zejména na odborných školách. Zároveň se podělila o své tři pilíře, na nichž staví výuku EU témat: 1. *eTwinning* – každý rok se škola zapojuje do projektu, studenti tak mají možnost studovat společně se studenty z jiných zemí, 2. projekty *Erasmus+* – díky nim mají studenti možnost podívat se do jiné země, 3. networking a sdílení zkušeností s ostatními učiteli.

Největšími výzvami a překážkami jsou podle panelistů nedostatky času a příliš velké množství informací – učitelé mají k dispozici nepřehledné množství zdrojů a chybí jim ucelené, přehledné materiály. Dohledávání relevantních informací a příprava výuky jsou proto velice časově náročné. Vítejným řešením by byl **online portál s materiály**, které by mohli učitelé libovolně implementovat do svých kurzů a předmětů podle toho, jak se jim to bude hodit. Podle Tausig by školám a učitelům pomohlo, kdyby měli k dispozici např. krátká nadčasová videa vysvětlující fungování EU institucí. Témata EU se dotýkají všech oblastí a mohou dobře fungovat jak v předmětech historie, umění, geografie a dalších.

Další informace a [nejčastější dotazy](#) jsou dostupné na stránkách EK, k dispozici je také [záznam z akce](#).

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102